

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м.Івано-Франківськ, Україна
Бердянський державний педагогічний університет, м.Бердянськ, Україна
Дебреценський університет, Факультет Дошкільного виховання та освіти дорослих, м.Гайдубесермень, Угорщина
Казахський національний педагогічний університет імені Абая, м.Алмати, Казахстан
Київський університет імені Бориса Грінченка, м.Київ, Україна
Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м.Кіровоград, Україна
Львівський національний університет імені Івана Франка, м.Львів, Україна
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmi, Polska
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, м.Полтава, Україна
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м.Суми, Україна
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м.Луцьк, Україна
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м.Умань, Україна
Uniwersytet Rzeszowski i Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. S. Pigonia w Krośnie, Polska
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, м.Хмельницький, Україна
Чернівецький національний університет імені Юрія Федъковича, м.Чернівці, Україна
Югозападен университет «Неофіт Рилски», Благоевград, Болгарія

РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА: СУЧASNІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА МІЖНАРОДНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ ТА СТУДЕНТІВ**

**м. Івано-Франківськ, м. Алмати, м. Благоевград, м. Гайдубесермень,
м. Київ, м. Кіровоград, м. Кроśnіe, м. Луцьк, м. Полтава, м. Суми,
м. Chełm, м. Умань, м. Чернівці**

2016р.

Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи:
матеріали студентської науково-практичної інтернет-конференції. – Івано-Франківськ, 2016. – 364 с.

рекомендовано вченюю радою Педагогічного інституту
ДВНЗ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(протокол № 7 від 20 травня 2016 р.)

Керівник проекту: Кіліченко О.І., кандидат педагогічних наук, доцент, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Україна

Редакційна колегія:

Будник О.Б., доктор педагогічних наук, доцент, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», м. Івано-Франківськ, Україна

Dombi Mária Adrienn, Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula pedagógiaképző Koll Magyarország, Угорщина

Жумабасова А. Е., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової освіти Інституту педагогіки і психології, Казахський національний педагогічний університет імені Абая, м. Алмати, Казахстан

Zięba Beata, Uniwersytet Rzeszowski i Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. S. Pigońia w Krośnie, Polska

Іванюк Г. І., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології, Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

Кичева-Кирова М., професор, доктор Югозападен університет «Неофіт Рилськ» - Благоєвград, Болгарія

Коваль Л.В., доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту психолого-педагогічної освіти та мистецтв, Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, Україна

Комар О. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Умань, Україна

Кондратюк С. М., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти, Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна

Лебедєва Л. А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і методики початкової освіти Інституту педагогіки і психології Казахський національний педагогічний університет імені Абая, м. Алмати, Казахстан

Лисенко Н.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорій та методики дошкільної та спеціальної освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, Україна

Mazur Piotr, Prof. nadzw. dr hab. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmi, Polska

Мартиненко С.М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін, Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

Хімчук Л.І., кандидат психологічних наук, доцент, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, Україна

Мачинська Н.І., доктор педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри початкової та дошкільної освіти, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна

Олійник М. І., доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна

Сливка Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Івано-Франківськ, Україна

Смолюк І. О., доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, Україна

Степанова Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Івано-Франківськ, Україна

Ткаченко О. М., доктор педагогічних наук, Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кіровоград, Україна

Федій О. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, м. Полтава, Україна

Ящук І. П., доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету початкової освіти та філології, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, м. Хмельницький, Україна

Шандор ПалФ, доктор пед. наук, Дебреценський університет, Факультет Дошкільного виховання та освіти дорослих, Гайдубесермень, Угорщина

В умовах дошкільного закладу статеве виховання продовжується і виступає як соціально і педагогічно обумовлений процес, під час якого діти опановують статево – рольовий досвід на основі співтовариства з дорослими й однолітками. Тим чином реалізується **головна мета статевого виховання** – розвиток й удосконалення індивідуальності хлопчика і дівчинки, позитивної статево-рольової соціалізації, формування позитивно – стійкої статевої ідентичності та культури взаємин дошкільників із представниками своєї і протилежної статі.

Гарною підмогою в статевому вихованні дітей як для батьків так і для вихователя, можуть стати сучасні дитячі енциклопедії та книжки типу «Звідки я взявся?», в яких не тільки інформація, а й ілюстрації доступно й однозначно розповідають як про дітородіння, так і про статевий акт батьків. А так як в цьому віці у дітей немає еротичних асоціацій, то нові знання – навіть про секс – особливо не фіксуються в їх мозку, не виділяються із загального потоку нових знань.

Отже, у результаті нашого дослідження ми зазначили що стрижневим питанням статевого виховання є те, як сприймають його важливість батьки та педагоги. Розкрили поняття статевого виховання, його мету та аспекти.

1. Мезеря І.В. Актуальні проблеми статевого виховання на сучасному етапі. – Луганськ: Знання, 2003. – 64 с.
2. Родинно-сімейна енциклопедія. Авт. Кол. В.М.Благінін, Н.І.Белкіна та ін.; За заг. Ред. Ф.С.Аврата та ін. – К.: Богдана, 1996. – 438 с.

ТЕХНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ФУНКЦІОNUВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО КОМПЛЕКСУ «ШКОЛА-ДИТЯЧИЙ САДОК»

*Матюшинець Я.В. 6 курс, спеціальністі «Дошкільна освіта», ОКР «магістр»
Іванюк Г.І., д.п.н., професор Київський університет імені Бориса Грінченка,
Київ, Україна*

Розглянуто особливості технологічного забезпечення розвивального середовища в умовах функціонування навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок», що уможливлюють забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою учнів. Схарактеризовано використання елементів Smart-технологій у розвивальному середовищі навчально-виховного комплексу. Розкрито компонентну складову Smart-технологій, як засобу технологічного забезпечення розвивального середовища навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок».

Ключові слова: технологічне забезпечення, навчально-виховний комплекс, розвивальне середовище, дошкільна та початкова освіта, Smart-технології.

Considered the features of technological support developing environment in the functioning of the educational complex "School-kindergarten", which allow providing continuity between preschool and primary education pupils. We determined using elements of Smart- technologies in developing environment education complex. Opened component of Smart-technologies, as a means of technological support developing environment of the educational complex.

Keywords: technological support, educational complex, developing environment, pre-school and primary education, Smart-technology.

На сучасному етапі забезпечення умов розвитку особистості в дошкільному та молодшому шкільному віці, актуальною є проблема модернізації розвивального середовища на технологічних засадах. В умовах функціонування навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок» важливо забезпечити цілісність навчально-виховного процесу, наступність змісту і форм, методів навчання і виховання, а також умови для всебічного розвитку особистості в дошкільному та молодшому шкільному віці.

Ми розглядаємо технологічне забезпечення в розвивальному середовищі в умовах функціонування навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок», як засіб підвищення ефективності навчально-виховного (розвивального) середовища.

У сучасній психолого-педагогічній літературі поняття «розвивальне середовище» має ряд трактувань. Так, за визначенням О. Кононко розвивальне середовище – це комплекс психолого-педагогічних, матеріально-технічних, санітарно-гігієнічних, естетичних умов, що забезпечують організацію життя дітей в навчальному закладі. На думку вченої в центрі розвивального середовища має бути особистий простір дитини, «...який поділено на сегменти – предметно-ігрове, природне та соціальне середовище...». [9, с. 236]

Українські психологи Т. Піроженко і С. Ладивір вважають, що розвивальне середовище - це середовище, у якому дитина пізнає довкілля, розуміє цілісність світу й усвідомлює себе в ньому, розвиваючись як свідома істота. [8, с. 18]

Науковець К. Крутій розглядає розвивальне освітнє середовище дещо інакше: за її визначенням – це спеціально змодельовані умови, що забезпечують різноманітні варіанти вибору шляху розвитку й дорослішання особистості [4, с. 2].

Відомий український учений І. Бех вважає, що головною ланкою розвивального середовища є його соціокультурне спрямування, а тому він вважає суб'єкт-суб'єктина взаємодія педагога і дитини має здійснюватися у просторі розвивального середовища. Тому, як вважає вчений, середовище є головним стратегічним напрямом в організації й методиці виховання, навчання і розвитку дошкільника і молодшого школяра. Зміст середовища, його структура спрямовується на формування досвіду самостійної соціокультурної діяльності особистості [1, с. 255].

Науковець визначає, що основною формою соціокультурного спрямування розвивального (освітнього) середовища навчального закладу (різних ступенів-авт.) для особистісного розвитку є виховний колектив, тобто вихователі і вчителі, діти дошкільного та молодшого шкільного віку, батьки. Також І. Бех звертає увагу, на те, що в розвивальному (освітньому) середовищі навчального закладу (різних ступенів – авт.) має здійснюватися «вироблення суспільно значущих цілей і перспектив спільноти діяльності». [1, с. 256].

Отже, *розвивальне середовище* розглядають, як комплекс психолого-педагогічних, матеріально-технічних, санітарно-гігієнічних, ергономічних, естетичних умов, що забезпечують організацію життя дітей у дошкільному закладі та початковій школі.

Попри зазначене мають місце й інші думки. Як зауважують сучасні російські вчені (А. Майер, О. Давидова), – розвивальне предметне середовище – це сукупність умов, які забезпечують всебічний розвиток дитини; це система матеріальних об'єктів їхньої діяльності. Створення в дошкільному закладі повноцінного розвивального предметно – ігрового середовища та забезпечення відповідної позиції вихователя-вчителя в організації діяльності дітей – провідний засіб реалізації завдань реформування освіти. Адже правильно організоване розвивальне середовище сприяє соціалізації дитини, впливає на всі аспекти її розвитку [6, с.7].

Істотно збагачуючи це визначення, Т. Куликова правомірно підкреслює, що «складовими розвивального середовища є зміст, фактори, умови, зв'язок та взаємодія суб'єктів освіти, що визначають характер освітнього процесу в цілому». [3, с. 48]

У сучасних педагогічних дослідженнях Г. Іванюк у своїх працях ґрунтовно розглядає питання організації навчально-виховного (розвивального) середовища. Як зауважує вчена: «навчально-виховне середовище – це спеціально організована, відповідно до педагогічних цілей система умов організації життєдіяльності дітей, їх особистісного розвитку й становлення» [2, с. 204]. Також Г. Іванюк зазначає, що «середовище – це сукупність умов, що оточують людину та взаємодіють з нею як з природним організмом й особистістю» [2, с. 205].

Опираючись на сучасні дослідження з педагогіки та психології науковців, ми можемо зробити висновок, що розвивальне середовище – це сукупність умов, які забезпечують всебічний розвиток дитини дошкільного і молодшого шкільного віку; це система матеріальних об'єктів їхньої діяльності. Виходячи з цього технологічне забезпечення є засобом творення розвивального середовища навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок».

Під технологічним забезпеченням розвивального середовища в умовах функціонування навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок» ми розглядаємо Smart-технології, як сукупність технічних засобів, змісту алгоритму дій щодо організації та проектування освітнього процесу в умовах функціонування навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок». Застосування Smart-технологій забезпечує перехід на нову якість освіти дітей дошкільного віку та молодшого шкільного віку.

Варто зауважити, що ми розглядаємо Smart-технології, як засіб технологічного забезпечення розвивального середовища **навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок»** за допомогою якого освіта буде результативнішою, оскільки ця технологія зорієнтована на вироблення особистісно зорієнтованого освітнього простору. Особливість Smart-технологій полягає в інтеграції джерел змісту навчання й виховання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку (аудіо, відео, графіка, мультиплікація, інтернет ресурси тощо.) Це дає змогу поєднувати різні форми й методи розвивальної діяльності дітей, проектувати освітнє середовище, що відповідає потребам та інтересам, когнітивному рівню дошкільників

та молодших школярів.

На основі аналізу джерельної бази нами з'ясовано, що в умовах інформаційного суспільства застосування Smart-технологій здійснюється в різних галузях, зокрема в дошкільній та початковій освіті. Впровадження Smart-технологій визначається багатьма чинниками (соціально-економічними, технологічними, модернізаційними). Важливим є прискорює передавання знань і накопиченого технологічного та соціального досвіду людства не тільки від покоління до покоління, а й від однієї людини до іншої. Сучасні Smart-технології підвищують якість навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, покращують адаптацію дитини до навколошнього середовища та соціальних змін. Активне й ефективне впровадження Smart-технологій в дошкільну та початкову освіту є важливим чинником створення нового змісту системи освіти, що відповідає сучасним вимогам і процесу модернізації традиційної системи освіти [10, с. 6].

Smart-технології здійснюють активний позитивний вплив на технологічне забезпечення розвивального середовища навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок», оскільки воно оновлює зміст, форми й методи навчання, виховання і розвитку, формування знань, умінь і навичок у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Впровадження Smart-технологій не тільки впливає на реформу освітніх технологій, але й сприяє до пошуку нових шляхів технологічного забезпечення розвивального середовища навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок».

Ми погоджуємося з думкою С. Семчук про те, що факторами ефективного впровадження Smart-технологій як основи *технологічного забезпечення розвивального середовища* навчального закладу, а саме: дидактичні можливості програмового забезпечення Smart-технологій; наявність різноманітних програмних продуктів для використання на заняттях для дітей дошкільного віку; удосконалення форм і методів *технологічного забезпечення розвивального середовища* навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок» засобами Smart-технологій; реалізація завдань, які висвітлені у програмах навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку щодо формування комп'ютерної компетентності дітей [10, с. 7].

За результатами теоретичного аналізу, вивчення стану проблеми в практиці визначаємо основні вимоги, які висуваються до використання Smart-технологій в *розвивальному середовищі* навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок» а, саме:

- вмотивованість у використанні різних дидактичних матеріалів;
- чітке визначення ролі, місця, призначення та часу використання електронних освітніх ресурсів і комп'ютерних засобів навчання;
- відповідність методики використання засобів Smart-технологій на заняттях та уроках за загальноприйнятими методиками;
- удосконалення загальноприйнятих методик навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку на нові з урахуванням впровадження Smart-технологій у освітній процес навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок»;
- забезпечення індивідуального підходу до дітей дошкільного та молодшого шкільного віку;
- забезпечення зворотного зв'язку в навчанні, вихованні і розвитку вихованців навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок»;
- введення у використання таких компонентів Smart-технологій, які гарантують якість і результативність на заняттях і уроках у навчально-виховному комплексі. Ми виокремили компоненти Smart-технологій, які пропонуємо для використання вихователями і вчителями.

Отже, використання вихователем дошкільного навчального закладу, вчителем початкової школи засобів Smart-технологій дозволяє ефективно й доступно подати новий навчальний матеріал, підібрати якісні елементи технологічного забезпечення розвивального *середовища* навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок».

Використання Smart-технологій в *розвивальному середовищі* навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок» надає можливість досягти позитивних результатів щодо: візуалізації дидактичного матеріалу, який вчитель подає на занятті чи уроці, що суттєво може підвищити якість та ефективність його проведення; можливості Smart-технологій запустити дітей дошкільного та молодшого шкільного віку до активної діяльності, активізації психічних процесів; розвитку інтересу та активізації пізнавальної діяльності на заняттях чи заняттях у дітей дошкільного чи молодшого шкільного віку; обміну інформацією та власними думками щодо питань виховання і навчання дітей дошкільного, молодшого

шкільного віку з батьками, вихователями чи вчителями за допомогою електронної пошти, блогів Google+, Blogger, різних сайтів; створенні та накопиченні технологічного портфолію вчителя (вихователя) різноманітним контентом різних видів для використання його під час підбору елементів **технологічного забезпечення розвивального середовища** навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок».

За допомогою засобів Smart-технологій вихователь, вчитель проводить уроки, заняття із демонструванням наочного матеріалу на інтерактивній дошці, що підсилює зорове сприймання дошкільників чи школярів, створює різноманітні групи за інтересами щодо виховання, навчання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку в соціальних мережах як для батьків так і для педагогів, розміщує інформацію щодо різних питань виховання дітей на педагогічних сайтах або інших електронних ресурсах. Активне впровадження Smart-технологій у навчально-виховний процес навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок» дозволяє створювати презентації фактів, явищ; проектувати розвивальні ігри та вправи; демонструвати тематичні відео (ранкова гімнастика, фізкультхвилини, відео до занять, мультфільми тощо); віртуальні екскурсії, Web-квести, публікувати власні педагогічні досягнення в Google ресурсах.

Детальніше розглянемо особливості візуалізації навчального матеріалу для молодших школярів та дітей дошкільного віку з використанням Smart-технологій. Основними засобами візуалізації навчального матеріалу на заняттях чи уроках для дітей дошкільного чи молодшого шкільного віку з точки зору Smart-технологій це традиційний графопроектор (проектор), мультимедіа-проектор, інтерактивна дошка Smart Board.

Проектор призначений для роботи зі слайдами й дуже ефективний для використання на заняттях, що не піддаються частим змінам, коли підготовлені слайди можна використовувати безліч разів. За допомогою використання Smart-технологій можна створювати яскраві слайди й ефективно використовувати їх під час навчально-виховного процесу.

Інтерактивні дошки Smart Board можна використовувати як при роботі у великий аудиторії, так і в маленьких групах. Будь-яку інформацію, відображену на інтерактивній дошці, можна роздрукувати, зберегти, відправити по електронній пошті й розмістити на сайт. Інтерактивні дошки Smart Board дуже зручні для проведення бесід з дітьми. Дошка може внести розмаїтість у звичний хід уроку чи заняття за допомогою дидактичних ігор, додаткових матеріалів [10, с. 9].

Нам імпонують погляди С. Новосьолової щодо особливостей вибору вибору мультимедійного навчального комплексу, які допоможуть вихователю чи вчителю навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок» якомога якісніше підібрати або створити навчальний матеріал, який буде активно використовуватися на уроках чи заняттях [7, с. 92]. С. Новосьолова виокремлює такі критерії як: мета використання мультимедійного навчального комплексу на заняттях чи уроках у навчально-виховному комплексі; можливість використання мультимедійного продукту для презентації розвивально-ігрового матеріалу, виконання вправ, тестування тощо; відповідність змісту мультимедійної програми змісту навчання та виховання дошкільників та молодших школярів; забезпечення мультимедійного навчального комплексу всіма видами інформації, що підлягає засвоєнню в процесі розвитку окремих елементів логічного мислення дитини (аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, класифікація, систематизація, тощо); спрямованість інформації й адаптація її до рівня сприйняття дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку; відповідність мультимедійної програми дитячій аудиторії (врахування вихідного стану дитини, вікових та типологічних її характеристик, тощо); можливості програми забезпечити розвиток елементів операційної системи логічного мислення (експертна оцінка); вільний перехід від одного розділу програми до іншого, тип коментарів кожного ігрового завдання; можливість здійснення перевірки засвоєнного матеріалу дітьми [7, с. 93].

Дидактичні вимоги до вибору мультимедійного навчального комплексу, що використовуватимуться в процесі формування елементів логічного мислення у дошкільників та молодших школярів: відповідність основним дидактичним принципам – усвідомленню, систематичності, індивідуалізації, а також специфічним принципам навчання дитини - доступності та наочності; відповідність програми віковим та психофізіологічним особливостям дітей; спрямованість програми щодо формування вмінь самостійно здобувати інформацію та працювати з нею; наявність різних видів інформації, що підлягає засвоєнню та розширенню світогляду дитини; наявність систем підказок, допомоги та навчальних елементів при виконанні завдань; спрямованість програми на формування у дитини елементів логічного мислення; організація постійного зворотного зв'язку з дитиною у

процесі виконання ігрових завдань: реагування програми на відповіді дитини (повідомлення про правильність/неправильність відповіді, підказка, тренування та ін.); тип програми за відповідними показниками (ігрова, навчальна, навчально-ігрова, тестова та ін.); наявність системи контролю знань.

Вищезазначені критеріальні характеристики відображають переважно самостійну роботу дошкільника чи молодшого школяра. Проте, ми вважаємо, що використання мультимедійних технологій у підготовці дитини до шкільного навчання передбачає також і оцінку якості програми з позиції педагога.

Отже, в розвивальному середовищі навчально-виховного комплексу «Школа-дитячий садок» технологічне забезпечення формується завдяки Smart-технологіями, що розглядаємо, як засіб навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. За допомогою Smart-технологій вчитель і вихователь проводить уроки й заняття із демонструванням наочного матеріалу на інтерактивній дошці, що підсилює зорове сприймання дітей, створює різноманітні групи за інтересами щодо виховання дітей дошкільного віку в соціальних мережах як для батьків так і для педагогів, розміщує інформацію щодо різних питань виховання дітей на педагогічних сайтах або інших електронних ресурсах. Активне впровадження Smart-технологій у навчально-виховний процес дозволяє створювати презентації фактів, явищ; проектувати розвивальні ігри та вправи; демонструвати тематичні відео (ранкова гімнастика, фізкультхвилинки, відео до занять, мульфільми тощо); віртуальні екскурсії, Web-квести, публікувати власні педагогічні досягнення в Google ресурсах.

1. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку / І. Д. Бех // Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Т. 2. – Чернівці : Букрек, 2015. – С. 255-480.
2. Іванюк Г. І. Гуманістична модель навчально-виховного середовища сільської школи в теоретико-практичній спадщині О.А. Захаренка / Г.І. Іванюк // Психол.-пед. пробл. сільс. шк. : зб. наук. пр. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини ; редкол. : Побірченко Н.С. (голов. ред.) [та ін.]. — Умань, 2007. — Вип. 22. — С. 201–209.
3. Козлова С. А. Дошкольная педагогика : [учеб. Пособие для студ. Сред. Пед. Учеб. Заведений] / С. А. Козлова, Т. А. Куликова. – 2-е изд., перераб. И доп. – М. : Академия, 2000. – 416 с.
4. Крутій К. Л. Проектування освітнього простору дошкільного навчального закладу як умова розвитку здібностей дитини // Режим доступу: <http://www.ukrдети.com/nauka.php?Ar=1>.
5. Ладивір С.О. Дошкільник напередодні шкільного життя // Вихователь – методист дошкільного закладу. – 2010. - №7. – С. 4 – 12.
6. Майер А. А., Давыдова О. И. Основная образовательная программа дошкольного образования: метод. Пособ. // А. А. Майер, О. И. Давыдова. – Санкт-Петербург : ООО «Издательство «Детство-Пресс», 2011. – 288 с.
7. Новосёлова С. Л. Приглашаем к сотрудничеству / С. Л. Новосёлова, Г. А. Реуцкая, Ю. М. Горвиц // Информатика и образование. – 1990 – № 2. – С. 92–93.
8. Піроженко Т. Особистість дошкільника: перспективи розвитку / Т. Піроженко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 136 с
9. Програма розвитку дитини дошкільного віку „Я у Світі” (нова редакція) / [наук.ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. – У 2 ч. – К. : „МЦФЕР-Україна”, 2014.
10. Скалоузб Т. Проблема підготовки майбутніх вихователів до професійної діяльності [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ird.npu.edu.ua/files/skalozub.pdf>(12.11.12). – Назва з екрану.